

Region Stockholm
Regionledningskontoret
Registraturen
Box 30215
104 25 Stockholm

Datum 2024-09-25
SMHI Dnr 2024/978/5.4.1
Er ref RS 2024-0344

registrator.rlk@regionstockholm.se

Yttrande över – Samråd om ny regional utvecklingsplan

SMHI har tagit del av rubricerade handlingar och har följande synpunkter. Yttrandet avgränsas till SMHIs kompetensområden klimatanpassning, hydrologi (enbart ytvatten), oceanografi och meteorologi (inklusive luftmiljö).

Regionen Stockholms frågor

Styrkor och utmaningar:

- Har ni synpunkter på de styrkor och långsiktiga utmaningar som beskrivs?

Bland de fem utmaningar som listas saknas regionens plan för att nå miljökvalitetsmålen. Regionen hör till de mest övergödda områdena i Sverige och det finns en förlust av biologisk mångfald i länet som ännu inte är hanterad. Detta bör ses i perspektivet av EU:s förordning om restaurering av natur. Då den största delen av länets yta består av hav bör även vattenperspektivet inkluderas.

SMHI instämmer i miljöbedömningens slutsats att planförslaget bör förtydliga vilka risker och utmaningar ett förändrat klimat innebär, samt att behovet av åtgärder för klimatanpassning av den byggda miljön behöver lyftas fram.

- Hanterar samrådsförslaget de utmaningar vi står inför, däribland klimatförändringar och det förändrade omvärldsläget och dess tänkbara konsekvenser? Vad kan utvecklas?

SMHI – Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

Postadress SMHI 601 76 • Norrköping • Växel 011-495 80 00 • Fax 011-495 80 01 • E-post registrator@smhi.se

SMHI huvudkontor

Besöksadress Folkborgsvägen 17
601 76 Norrköping

SMHI

Besöksadress Stationsgatan 23, 6 tr.
753 40 Uppsala

SMHI

Besöksadress Göteborgseskaderns plats 3
426 71 Västra Frölunda

Planen skulle kunna stärkas med en utsläppsbudget som faktiskt visade hur och var man kan dra ner på utsläppen så att klimatmålen nås till år 2045.

Se också kommentaren om de långsiktiga utmaningarna i stycket ovan.

Vision, mål och prioriteringar:

- Visar vision och mål regionens vilja? Fångar prioriteringarna åtgärder som leder till att vi kan hantera de gemensamma utmaningarna och vidareutveckla regionens styrkor?

Precis som det konstateras i Bilaga Samlad konsekvensbedömning angående förslaget så har också prioriteringarna en övergripande karaktär, vilket försvårar riktade åtgärder. Till exempel i prioriteringen Stärk regionens vatten- och grönområden lyfts det inte fram hur havet och andra vattenområden kan stärkas.

I Miljöbedömningen (konsekvensbedömningen sidan 22) hävdas det att miljö kvalitetsmålet Myllrande våtmarker inte bedöms vara relevant för utvecklingsplanen. Motiveringen till den slutsatsen bör redovisas.

- Hur kan prioriteringarna utvecklas? Är någon prioritering viktigare än andra och varför? Bör någon prioritering utgå och varför?

Det finns ett fokus på grönområden i förslaget, vilket i sig är bra, motsvarande fokus borde också riktas mot hav, sjöar och vattendrag som utgör en viktig del av länet och som dessutom bidrar med viktiga ekosystemtjänster.

- Vilka indikatorer mäter på bästa sätt målen?

Ingen synpunkt på denna fråga.

Rumslig utveckling och plankarta:

- Saknar ni information eller förhållningssätt gällande den rumsliga utvecklingen?

- Hur ser ni på plankartans utformning och tillhörande förhållningssätt?

- Är utgångspunkterna för bebyggelsestrukturens avgränsning tydliga?

I den regionala utvecklingsplanen saknar SMHI resonemang om hur naturliga vattendrag påverkas av ändrad markanvändning, bebyggelse, kulvertering eller i ett framtida klimat. De naturliga vattendragen i urban miljö är ofta recipienter och kan få ta emot stora mängder dagvatten vid stora nederbördsmängder.

SMHI ser positivt på att eventuella värmeöar beaktas i den nya regionala utvecklingsplanen och att dessa bör beaktas även i det fortsatta arbetet, exempelvis genom beräkningar av termisk komfort i

SMHI – Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

Postadress SMHI 601 76 • Norrköping • Växel 011-495 80 00 • Fax 011-495 80 01 • E-post registrator@smhi.se

SMHI huvudkontor

Besöksadress Folkborgsvägen 17
601 76 Norrköping

SMHI

Besöksadress Stationsgatan 23, 6 tr.
753 40 Uppsala

SMHI

Besöksadress Göteborgsgadens plats 3
426 71 Västra Frölunda

framtida bebyggelse. Även vindkomforten bör beaktas i det fortsatta arbetet.

Angående översvämningar så nämns i planförslaget förhöjda havsnivåer och förändrade nederbördsmonster som möjliga orsaker till översvämning, ras, skred och erosion. Planering för översvämningssrisker behöver ta hänsyn till översvämningar orsakade av såväl skyfall som höga vattenstånd i både hav, sjöar och vattendrag. Kombinationseffekter av samtidiga händelser måste även beaktas.

Angående vattenförsörjning så finns det resonemang om vikten av att inrätta vattenskyddsområden. Det bör kompletteras med resonemang om vikten av att säkerställa att det finns tillräckligt med reservvattentäkter.

Gemensamt ansvar för den regionala utvecklingen och former för samverkan:

- Hur ser er organisation på er roll kopplat till den regionala utvecklingen och hur kan er organisation bidra för att vi ska nå planens mål och stärka genomförandet?

Myndighetens roll är att förvalta och utveckla information om väder, vatten och klimat som ger samhällets institutioner, däribland Stockholmsregionen, kunskap och kvalificerat beslutsunderlag.

På uppdrag av regeringen drivs Nationellt kunskapscentrum för klimatanpassning vid SMHI. Uppdraget är att samla in, utveckla och sprida kunskap om klimatanpassning samt att vara en mötesplats för aktörer aktiva i samhällets anpassning till ett förändrat klimat. Kunskapscentret driver (i samverkan med Myndighetsnätverket för klimatanpassning) webbportalen klimatanpassning.se där aktuell kunskap om klimatanpassning, verktyg att använda i klimatanpassningsarbetet och annat material samlas.

- Vilka dialog- och samverkansformer bör vi använda eller utveckla för att kunna agera tillsammans för att nå planens mål och stärka genomförandet?

Ingen synpunkt på denna fråga.

Samlad konsekvensbedömning

Kapitel 4.1 Vatten sid 36. Första stycket är otydligt. Definitionen av yt- och dagvatten som presenteras gäller endast i urbana miljöer.

Luftkvalitet

SMHI – Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

Postadress SMHI 601 76 • Norrköping • Växel 011-495 80 00 • Fax 011-495 80 01 • E-post registrator@smhi.se

SMHI huvudkontor

Besöksadress Folkborgsvägen 17
601 76 Norrköping

SMHI

Besöksadress Stationsgatan 23, 6 tr.
753 40 Uppsala

SMHI

Besöksadress Göteborgseskaderns plats 3
426 71 Västra Frölunda

SMHI ser positivt på att god luftkvalitet beaktas i den nya regionala utvecklingsplanen. Luftkvalitet bör beaktas även i det fortsatta arbetet, så att gällande miljökvalitetsnormer för kvävedioxid, partiklar med mera klaras för boende i regionen även i framtiden, exempelvis genom spridningsberäkningar av luftföroreningar, såsom kväveoxid och partiklar, i framtida bebyggelse.

Framtida klimat

Vid planering av samhället bör hänsyn tas till framtida klimat. Exempelvis förväntas lufttemperaturen att stiga, risken för skyfall öka och flödena i våra vattendrag förändras med ändrade nederbördsförhållanden och snötiltgångar. Det råder osäkerhet kring modellsimuleringar om framtida stormar i Sverige, inga entydiga resultat finns som pekar på någon ökning av frekvens eller styrka. Havsnivån stiger men landhöjningen kompenserar till viss del den stigande nivån, mer i norra Sverige än i södra, se

<https://www.smhi.se/klimat/stigande-havsnivaer/oversikt-stigande-havsnivaer-1.166469>

<https://www.smhi.se/klimat/stigande-havsnivaer/bakgrund-till-planering-for-stigande-havsnivaer-1.165534>

SMHI hänvisar också till fördjupade klimatscenariotjänster:

<https://www.smhi.se/klimat/framtidens-klimat/fordjupade-klimatscenarier>

För historiska och framtida skyfall hänvisas till denna länk:

<https://www.smhi.se/kunskapsbanken/meteorologi/statistik-for-extrem-korttidsnederbord-1.159736>

Ytterligare information om framtida klimat finns på SMHIs webbplats:

<https://www.smhi.se/klimat>

Avdelningschef Magnus Rödin har beslutat i detta ärende som beretts av Magnus Joelsson, Jörgen Öberg, Maria Karlberg, Ylva Ericson, Linda Gren, Maud Goltsis Nilsson och Karin Jacobsson.

För SMHI

Magnus Rödin
Chef avdelning Samhällsplanering

SMHI – Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

Postadress SMHI 601 76 • Norrköping • Växel 011-495 80 00 • Fax 011-495 80 01 • E-post registrator@smhi.se

SMHI huvudkontor

Besöksadress Folkborgsvägen 17
601 76 Norrköping

SMHI

Besöksadress Stationsgatan 23, 6 tr.
753 40 Uppsala

SMHI

Besöksadress Göteborgseskaderns plats 3
426 71 Västra Frölunda